

OPEN MONUMENTENDAGEN LEIDEN
BELEIDSPLAN
versie september 2019

1 De Leidse Open Monumentendagen

Open Monumentendagen zijn een internationaal, jaarlijks terugkerend evenement dat in Nederland, en ook in Leiden, plaats vindt in het tweede weekend van september. De Open Monumentendagen bieden bezoekers de gelegenheid om (gratis) een kijkje te nemen in bekende en minder bekende bijzondere historische panden. Op die manier wordt cultureel erfgoed onder de aandacht gebracht van een breed publiek en worden burgers zich bewust van de historische dimensie van hun leefomgeving. In Leiden vinden de Open Monumentendagen plaats sinds 1987, in eerste instantie alleen op de zaterdag, sinds 1996 ook op de zondag. In de loop van de tijd zijn de Leidse Open Monumentendagen uitgegroeid tot een succesvol evenement dat hoge bezoekersaantallen (ruim 20.000) trekt, zowel uit Leiden en omstreken als vanuit de rest van Nederland.

Binnen de stad is een breed draagvlak en enthousiasme voor de Open Monumentendagen. Vrijwilligers, pandeigenaren en –gebruikers, architecten, aannemers, Universiteit Leiden, culturele instellingen en anderen maken de organisatie van de Open Monumentendagen elk jaar weer mogelijk. Die organisatie is van oudsher een gezamenlijke inspanning van een aantal vrijwilligers en de gemeente Leiden. De vrijwilligers binnen de organisatie zijn sinds 2005 georganiseerd in de Stichting Open Monumentendagen Leiden.

Vanuit de gemeente leverde de afdeling Monumentenzorg vanaf het begin een belangrijke inhoudelijke en organisatorische bijdrage; vanaf 2004 is deze bijdrage vormgegeven in een aparte functie coördinator Open Monumentendagen Leiden. Deze coördinator valt tegenwoordig onder Erfgoed Leiden en Omstreken

2.1 Beleid en toekomstvisie

Belangrijke uitgangspunten voor de vorm en invulling van de Leidse Open Monumentendagen worden geleverd vanuit twee beleidsterreinen. Als evenement heeft het te maken met het evenementenbeleid, vastgesteld in de *Evenementennota 2013-2018*. Omdat Open Monumentendagen gaan over Leids erfgoed en de ontsluiting daarvan, geldt als kader ook de *Erfgoednota 2014-2020*. Beide beleidsterreinen vinden hun basis in de *Ontwikkelingsvisie 2030: 'Leiden, stad van ontdekkingen'*. In deze visie stelt de gemeente zichzelf de opgave om samen met haar partners maximaal gebruik te maken van de bijzondere kwaliteiten waarover Leiden beschikt: '(internationale) kennis' en 'historische cultuur'.

De Leidse Open Monumentendagen passen in de ambities van zowel de Evenementennota als de Erfgoednota; met het ontsluiten van het stedelijk erfgoed versterkt het evenement het profiel *Leiden, stad van ontdekkingen* en sluit het aan bij de genoemde pijlers kennis en cultuur in de historische (binnen)stad. Het evenement heeft een (boven)regionale uitstraling, richt zich ook op

doelgroepen als expats en buitenlandse bezoekers (elk jaar verschijnt er een Engelstalig programmaboekje), genereert spin-off en biedt gelegenheid tot samenwerking met andere evenementen en sectoren (Evenementennota).

De vele vrijwilligers, betrokkenen en bezoekers maken de Leidse Open Monumentendagen tot een evenement dat zorgt voor sociale samenhang, ontmoeting en levendigheid, ook een ambitie verwoord in de Evenementennota. De in deze nota gestelde randvoorwaarden aantrekkelijk, veilig, schoon en bereikbaar zijn ook voor deze samenwerkingsovereenkomst belangrijke uitgangspunten.

De *Erfgoednota 2014-2020* noemt de Open Monumentendagen als een van de middelen die bijdragen aan het beleefbaar maken van erfgoed voor en door bezoekers. Zij spreekt ook de ambitie uit tot het koppelen van in de stad aanwezige erfgoedkennis en erfgoedcollecties; Open Monumentendagen zijn daarvoor een geschikt podium.

2.2 Programma

De Stichting Open Monumentendagen Leiden kiest er voor de komende jaren voor de programmaonderdelen die in het afgelopen decennium met elkaar zijn uitgegroeid tot het kernprogramma van de Open Monumentendagen te contineren. Dit kernprogramma bestaat uit:

- Openstelling van 25 – 40 panden; per jaar een wisselend aanbod, voorkomend uit het thema van dat jaar en de algemene doelstelling van de Open Monumentendagen;
- Openstelling van het stadhuis;
- Nevenactiviteiten die bijdragen aan de doelstelling van de Open Monumentendagen.

In combinatie daarmee en daarnaast streeft het bestuur van de stichting er naar om het door de landelijke stichting Open Monumentendag geformuleerde (jaar-)thema zo goed mogelijk invulling te geven. Ieder jaar kennen de Open Monumentendagen een ander thema en dat vraagt steeds weer om specifieke invulling met panden en nevenactiviteiten.

2.3 Doelgroepen en doelstelling per doelgroep

1. Belangstellenden, vanuit Leiden en verre omgeving, in de gelegenheid stellen om monumentale panden van binnen te zien
2. Leiden als derde monumentenstad van Nederland nationaal en internationaal goed te presenteren
3. Een bijdrage leveren aan behoud van het monumentale karakter van de stad door betrokkenen te inspireren
4. Jongeren enthousiast te maken voor Leiden en haar monumenten door vorm te geven aan de Klassendag, overige jeugdactiviteiten te organiseren en door de inzet van junior rondleiders.
5. Leidenaren in de gelegenheid te stellen als vrijwilliger te participeren in het evenement onder meer door goede informatievoorziening en eventueel cursussen
6. Twee dagen een feeststemming in de stad bewerkstelligen, ook door nevenactiviteiten zoals de inzet van koren

2.4 Samenwerking met partners

De Stichting maakt voor het succesvol organiseren van de Open Monumentendagen gebruik van de inzet van vele partner. Dat zijn:

- a) gemeente Leiden: de gemeente subsidieert de basisactiviteiten van de stichting, levert een coördinator, huisvesting tijdens de Open Monumentendagen en expertise vanuit Erfgoed Leiden en Omstreken
- b) Vrijwilligers: door middel van de inzet van bijna 200 vrijwilligers wordt de toegankelijkheid van de panden voor de bezoekers vergroot. Daarbij gaat het om inhoud maar ook om logistiek en veiligheid. Maar ook bijvoorbeeld jeugdactiviteiten worden door vrijwilligers gecoördineerd en begeleid.
- c) Pandeigenaren: een pand kan alleen maar worden opengesteld als de eigenaar daar zijn / haar volledige medewerking aan geeft. In Leiden zijn zeer veel pandeigenaren daartoe bereid.
- d) Sponsors en adverteerders: door de financiële bijdrage vanuit het bedrijfsleven is de stichting in staat extra activiteiten te organiseren zoals jeugdactiviteiten en muziek in panden. Ook presentjes voor vrijwilligers kunnen op deze wijze beter gestalte krijgen.
- e) Architecten: door nauw contact te onderhouden met architecten blijft de stichting op de hoogte van ontwikkelingen rond panden en kunnen panden in restauratie eerder worden opengesteld.

3 Financiën

Open Monumentendagen Leiden (OMDL) is een stichting zonder winstoogmerk. Er wordt gestreefd naar een zodanige omvang van de continuïteitsreserve dat het basis-evenement (exclusief nevenactiviteiten) kan doorgaan, ook als de volledige financiering wegvalt.

De inkomsten van de stichting bestaan uit subsidies van de gemeente Leiden en uit sponsorbijdragen en opbrengsten uit advertenties. Daarnaast zijn er nog bijdragen van andere gemeenten die één of meerdere pagina's in het programmaboekje 'kopen' en overige opbrengsten waaronder bijdragen van fondsen en giften.

De kosten, die de stichting maakt dienen alle tot het verwezenlijken van de doelstelling. De belangrijkste kostenpost vormt het alom geprezen programmaboekje. Ook wordt veel geïnvesteerd in het faciliteren en waarderen van de ruim 200 vrijwilligers en de pandeigenaren. Andere prominente kostenposten zijn PR en Communicatie en de nevenactiviteiten, in het bijzonder de jeugdactiviteiten.

De stichting heeft in 2019 een solide financiële basis en het bestuur streeft er naar die te bewaren.